(सूचनाको हकसम्वन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५(३) तथा सूचनाको हक सम्बन्धी नियमावली, २०६५ को नियम ३ बमोजिम सार्वजनिक गरिएको)

२०७९ साल श्रावण १ गते देखि २०७९ साल आश्विन मसान्त सम्म सम्पादित

प्रमुख क्रियाकलापहरु

(स्वतः प्रकाशन)

नेपाल सरकार

भूमि व्यबस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालय

नापी विभाग

मिनभवन, काठमाडौं.

फोन नम्बर ०१४१०६५०८ ईमेल info@dos.gov.np

२०७९ कार्तिक १५

सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५ (१) अनुसारको सार्वजनिक निकायले आफ्नो निकायसँग सम्बन्धित सूचना अद्यावधिक गरी राख्ने र सो को जानकारी अनिवार्य रुपमा आयोगलाई गराउने व्यवस्था अनुरुप सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५ (३) र नियमावलीको नियम ३ बमोजिम यस नापी विभागको देहायका विवरणहरु प्रकाशन गरिएको छ।

(क) निकायको स्वरुप र प्रकृतिः-

नापी विभागको स्थापना वि.सं. २०१४ सालमा भएको हो । देशको आर्थिक तथा सामाजिक विकासका निमित्त आवश्यक पर्ने नक्सा तथा भौगोलिक सूचनाहरु देशमै उत्पादन गरी सर्वसुलभ बनाउने र यस क्षेत्रमा कार्यरत देशका अन्य सरकारी, सार्वजनिक निकायसँग समन्वय गरी नापनक्सा तथा भौगोलिक सूचना उत्पादनमा एकरुपता कायम गर्ने प्रमुख उद्देश्यका साथ स्थापित यस विभागले नेपालको राष्ट्रिय नाप-नक्सा निकाय (National Mapping Organization, NMO) को भूमिका निर्वाह गरिरहेको छ ।

(ख) प्रमुख उद्देश्य र कार्यक्षेत्रः-

देशको राष्ट्रिय नापनक्सा निकायको रुपमा भूमिका निर्वाह गरिरहेको यस विभागलाई तोकिएको प्रमुख कार्यक्षेत्र देहाय बमोजिम रहेको छ ।

- देशभरमा नापनक्साको लागि आवश्यक पर्ने नियन्त्रण विन्दुहरुको स्थापना, खगोलीय सर्भेक्षण, प्रक्षेपण प्रणाली/जिओइड/इलिप्सोइड परिभाषित गर्ने, सम्भावित भौगोलिक दुर्घटनाको पूर्वअनुमान गर्न सुक्ष्मचालको अध्ययन गर्ने, खगोलीय गतिविधिको पर्यवेक्षण गर्ने लगायतका कार्यहरु सम्पादन गर्ने ।
- विभिन्न माननापमा नक्सा तथा भौगोलिक सूचनाहरु उत्पादन तथा वितरण गरी सर्वसुलभ गराउने (उदाहरणको लागि राष्ट्रिय श्रृंखलाका विभिन्न माननापका स्थलरुप नक्साहरु, प्रशासनिक नक्साहरु, थिम्याटिक नक्साहरु, विभिन्न नक्सासँग सम्बन्धित डिजिटल डाटा, हवाईफोटो आदि) ।
- कित्तानापी मार्फत देशको जग्गा प्रशासन तथा व्यवस्थापनको लागि आवश्यक भूमि लगत तयार गर्ने तथा यसरी तयार गरिएको भूमि लगतलाई नियमित रुपमा नापनक्सा गरी अद्यावधिक गर्ने ।
- नेपाल सरकारलाई अन्तराष्ट्रिय सीमा नापनक्सा सम्बन्धी प्राविधिक परामर्श प्रदान गर्ने ।

माथि उल्लेख भए बाहेक राष्ट्रिय नापनक्सा निकायको हैसियतले नापी विभागले सम्पादन गर्ने अन्य महत्वपूर्ण कार्यहरुमा देशभरको नापनक्सा कार्यको नियमन, सार्वजनिक खर्चबाट तयार गरिने नापनक्सा तथा भू-सूचनाहरुका लागि स्पेसिफिकेशन स्वीकृत गर्ने, अन्तराष्ट्रिय पेशागत संघसंस्था तथा निकायहरुसंग सहकार्य, नापनक्सा क्षेत्रमा माग बमोजिम परामर्श दिने आदि पर्दछन् ।

यस विभाग अन्तर्गत स्थलरुप नापी तथा भू-उपयोग व्यवस्थापन महाशाखा, खगोल तथा भू-मापन महाशाखा, कित्तानापी महाशाखा र भौगोलिक सूचना पूर्वाधार महाशाखा छन् । स्थलरुप नापी तथा भू-उपयोग व्यवस्थापन महाशाखाबाट विभिन्न माननापका स्थलरुप नक्सा, नेपालको प्रशासनिक नक्सा तयार गर्ने, हवाई फोटो लिने र भू-उपयोग नक्सा प्रकाशन तथा वितरण गर्ने कार्य हुन्छ । खगोल तथा भू-मापन महाशाखाबाट नाप नक्साको लागि नियन्त्रण विन्दुको

संजाल स्थापना, मर्मत सम्भार तथा समतलन सर्भेक्षण कार्य हुन्छ । कित्तानापी महाशाखाबाट सबै जिल्लास्थित नापी कार्यालय तथा विशेष नापी कार्यालय मार्फत नापनक्सा कार्य तथा डिजिटल डाटा तयार गर्ने काम हुन्छ र भौगोलिक सूचना पूर्वाधार महाशाखाबाट भौगोलिक सूचनाको भण्डारण तथा विक्री वितरण तथा डिजिटल डाटा तयार गर्ने कार्य हुन्छ ।

(ग) निकायको काम कर्तव्य र अधिकारः-

विभाग अन्तर्गतका कार्यालयहरुबाट संचालन हुने कार्यक्रमहरुको बजेट तथा कार्यान्वयन कार्ययोजना तयार गर्ने । मातहत निकायहरुबाट भए गरेका कार्यको नियमित अनुगमन सुपेरिवेक्षण गर्ने । सम्पूर्ण महाशाखा, आयोजना तथा कार्यालयहरुमा कर्मचारी खटन पटन गर्ने र सम्पूर्ण प्रशासनिक तथा आर्थिक क्रियाकलाप संचालन गर्ने । महाशाखा, कार्यालयमा रहेका प्राविधिक समस्याहरुको निराकरण गर्ने ।

(घ) निकायमा रहने कर्मचारी संख्या र कार्य विवरणः-

नापी विभागमा जम्मा कर्मचारी संख्या ३०३१ रहेको जसमा महानिर्देशक, उप-महानिर्देशक, निर्देशक, प्रमुख नापी अधिकृत, उप-सचिव (लेखा), उप-सचिव (प्रशासन), नापी अधिकृत, शाखा अधिकृत, लेखा अधिकृत, कानून अधिकृत, कम्प्यूटर इन्जिनियर, ना.सु., सर्भेक्षक, खरिदार, लेखापाल, कम्प्युटर अपरेटर, सहायक कम्प्युटर अपरेटर र अमिनको दरबन्दी पर्दछ । प्रत्येक पदको कार्य विवरण तयार भई सोही बमोजिम कार्य संचालन हुँदै आएको छ ।

(ङ) निकायबाट प्रदान गरिने सेवाः-

नापनक्सा, पूर्जा वितरण तथा विभिन्न खालका नक्सा विक्री र हवाई फोटो लिने, सीमा सर्भेक्षणमा प्राविधिक सहयोग र नियन्त्रण विन्दु कायम गर्ने, भू-उपयोग नक्सा प्रकाशन तथा वितरण गर्ने आदि कार्य गर्ने र प्राविधिक विषयमा कार्यालयले माग गरेको निकासा निर्देशन दिने ।

(च) सेवा प्रदान गर्ने निकायको शाखा र जिम्मेवारी अधिकारीः-

निकाय	सेवा	जिम्मेवार अधिकारी
स्थलरुप नापी तथा भू-उपयोग व्यवस्थापन महाशाखा	नक्सा बिक्री वितरण	उप-महानिर्देशक
खगोल तथा भू-मापन महाशाखा	नियन्त्रण विन्दुहरुको नियामक उपलब्ध गराउने	उप-महानिर्देशक
भौगोलिक सूचना पूर्वाधार महाशाखा	डाटा विक्री वितरण	उप-महानिर्देशक

(छ) सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने दस्तुर र अवधिः-

नेपाल सरकारद्वारा विभिन्न समयमा निर्णय गरी सेवा दस्तुर सम्बन्धी निर्धारण गरिएको छ । सो सम्बन्धी विवरण नागरिक वडापत्र मार्फत सार्वजनिक गरिएको छ । विभिन्न पत्र पत्रिका, वार्षिक मुखपत्र मार्फत सार्वजनिक गर्ने गरिएको छ ।

(ज) निर्णय गर्ने प्रक्रिया र अधिकारीः-

नेपाल सरकार भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालय नापी विभाग

सम्बन्धित शाखाका अधिकृत स्तरका पदाधिकारीवाट टिप्पणी उठाई उप-महानिर्देशक/महानिर्देशकज्यूबाट निर्णय हुने ।

(झ) **निर्णय उपर उजुरी सुन्ने अधिकारीः-**

उप-महानिर्देशकले गरेको निर्णय उपर महानिर्देशक र महानिर्देशकले गरेका निर्णय उपर भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालयको सचिव समक्ष उजुरी गर्न सकिने।

(ञ) **सम्पादन गरेको प्रमुख कामको विवरणः-**

यस अवधिमा भएका प्रमुख कार्यहरु निम्न छन्।

- १९ वटा स्थानीय तहहरुलाई भू-उपयोग कार्यन्वयनको लागि प्राविधिक सहयोग प्रदान गरीएको।
- नापी कार्यालय रुकुम पश्चिममा NeLIS र मेरोकित्ता प्रणाली सञ्चालन भएको ।
- १५५२ वटा जग्गाधनि प्रमाणपूर्जा वितरण सम्पन्न भएको।

सूचना अधिकारी र प्रमुखको नाम र पदः-

१) दामोदर ढकाल, निर्देशक, सूचना अधिकारी मोवाइल नं. ९८५१२४६७६९

२) प्रकाश जोशी, महानिर्देशक मोवाइल नं. ९८५११०४१५५

(ट) **ऐन, नियम, विनियम, निर्देशिकाको सूचीः-**

देहाय वमोमजिमका ऐन, नियम तथा निर्देशिका मार्फत सेवा प्रवाह कार्य भईरहेको छ।

जग्गा नापजाँच ऐन, २०१९, मालपोत ऐन, २०३४, जग्गा नापजाँच नियमावली, २०५८, जग्गा नापजाँच तथा नक्सा श्रेस्ता अद्यावधिक सम्बन्धी निर्देशिका, २०७३, गाँउ व्लक क्षेत्रको नाप जाँच सम्वन्धी निर्देशिका,२०७७, द्वन्दवाट भूमिलगत क्षति भएका क्षेत्रको नाप जाँच गरी पुर्नस्थापना गर्ने सम्वन्धी निर्देशिका २०७१, डिजिटल प्रणालि मार्फत जग्गाको नाप नक्सा तथा जग्गा प्रशासन सम्वन्धी सेवा प्रवहा निर्देशिका, २०७८

(ठ) **तोकिए बमोजिम अन्य विवरणः-**

(क) अघिल्लो आर्थिक वर्षमा सार्वजनिक निकायले कुनै कार्यक्रम वा आयोजना संचालन गरेको भए सो को विवरणः-

विभिन्न महाशाखा अन्तर्गत सालवसाली रुपमा देहाय अनुसारको कार्यक्रम संचालन भै रहेको ।

- कित्तानापी कार्यक्रम तथ नापी कार्यालय सुदृढीकरण कार्यक्रम
- खगोल तथा भू-मापन कार्यक्रम
- स्थलरुप नापी तथा भू-उपयोग व्यवस्थापन कार्यक्रम

(ख) सार्वजनिक निकायको वेभसाईट भए सो को विवरणः- www.dos.gov.np

(ड) **बेरुजु फछ्यौंट सम्बन्धी विवरणः-**

- जम्मा बेरुजु : रु. ५,७३,५३,१६१।७२
- समपरिक्षण भएको : ×
- फछ्यौंट प्रतिशत : ×

८(ख१) सार्वजनिक निकायले प्राप्त गरेको वैदेशिक सहायता, ऋण, अनुदान एवं प्राविधिक सहयोग र सम्झौता सम्बन्धी विवरणः-

कार्यक्रम/आयोजना	हालसम्म भौतिक प्रगति प्रतिशत	कैफियत

नेपाल सरकार भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालय नापी विभाग

नापी विभाग	१३.४३%	
कित्तानापी कार्यक्रम	२५%	(नापी कार्यक्रम सुदृढीकरण कार्यक्रम सहित)
खगोल तथा भू-मापन कार्यक्रम	२५%	
स्थलरुप नापी तथा भू-उपयोग व्यवस्थापन कार्यक्रम	२७.८९%	
भौगोलिक सूचना पूर्वाधार कार्यक्रम	२७.८९%	

८(ख३) सार्वजनिक निकायले वर्गीकरण तथा संरक्षण गरेको सूचनाको नामावली र त्यस्तो सूचना संरक्षण गर्न तोकिएको समयावधिः-

हालसम्म वर्गीकरण नभएको ।

८(ख१) सार्वजनिक निकायमा परेका सूचना माग सम्बन्धी निवेदन र सो उपर सूचना दिइएको विषयः-

यस अवधिमा सूचना माग सम्बन्धी १ निवेदन परेकोमा नियमानुसार फछ्यौंट भएको ।

(ग) सार्वजनिक निकायका सूचनाहरु अन्यत्र प्रकाशन भएका वा हुने भएको भए सो को विवरणः-

Nepalese journal on Geo-informatics (वार्षिक), विभिन्न राष्ट्रिय स्तरका पत्र पत्रिकाहरु, रेडियो बुलेटिन, e-bulletin, भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालयको वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन र नापी विभागको website मार्फत विभिन्न सूचनाहरु सम्प्रेषण हुँदै आएको ।

भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालय
नेपाल सरकार
नापी विभाग